

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.11.2022
C(2022) 9503 final

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 22.11.2022

σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου

{SWD(2022) 950 final}

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 22.11.2022

σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 473/2013 θεσπίζει διατάξεις με τις οποίες βελτιώνεται η παρακολούθηση των δημοσιονομικών πολιτικών στη ζώνη του ευρώ και διασφαλίζεται ότι οι εθνικοί προϋπολογισμοί είναι συμβατοί με τις κατευθύνσεις για τη χάραξη οικονομικής πολιτικής που εκδίδονται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών.
2. Βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν κάθε χρόνο, έως τις 15 Οκτωβρίου, στην Επιτροπή και στην Ευρωομάδα σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, όπου παρουσιάζονται οι κύριες πτυχές των δημοσιονομικών προοπτικών της γενικής κυβέρνησης και των υποτομέων της για το επόμενο έτος.
3. Η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εφαρμόζεται από τον Μάρτιο του 2020¹. Στις 23 Μαΐου 2022, στην ανακοίνωσή της για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο², η Επιτροπή ανέφερε ότι η αυξημένη αβεβαιότητα και οι σοβαροί κίνδυνοι δυσμενέστερων εξελίξεων ως προς τις οικονομικές προοπτικές στο πλαίσιο του πολέμου στην Ευρώπη, οι άνευ προηγουμένου αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και οι συνεχιζόμενες διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού δικαιολογούν την παράταση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης έως το τέλος του 2023 και έκρινε ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την απενεργοποίησή της από το 2024. Η συνέχιση της ενεργοποίησης της γενικής ρήτρας διαφυγής το 2023 θα παράσχει τα περιθώρια ώστε η εθνική δημοσιονομική πολιτική να αντιδρά άμεσα όταν χρειάζεται, ενώ παράλληλα θα διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση από την ευρεία στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας προς την αυξανόμενη εστίαση σε προσωρινά και στοχευμένα μέτρα και στη δημοσιονομική σύνεση που απαιτείται για τη διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης βιωσιμότητας³.
4. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241, παρέχει χρηματοδοτική στήριξη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την ανθεκτικότητα και τη δυνητική ανάπτυξη των οικονομιών. Μέρος αυτής της στήριξης παρέχεται υπό μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης (επιχορηγήσεις), η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, [COM(2020) 123 final της 20ής Μαρτίου 2020].

² COM(2022) 600 final.

³ Στις 17 Ιουνίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε τις συστάσεις του σχετικά με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων 2022 και τις γνώμες σχετικά με τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2022, όπου λαμβάνεται υπόψη η συνέχιση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2023. (Βλ.: <https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/ecofin/2022/06/17/>)

ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Μαζί με τα ταμεία της πολιτικής για τη συνοχή και τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης, ο ΜΑΑ στηρίζει τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη στην ΕΕ σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Επίσης, προάγει την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και, ως εκ τούτου, ενισχύει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2022⁴, ο μηχανισμός θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στην αύξηση της ανθεκτικότητας του ενεργειακού συστήματος της Ένωσης μέσω της μείωσης της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και της διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού σε επίπεδο Ένωσης («στόχοι του REPowerEU»).

5. Στις 12 Ιουλίου 2022, στις συστάσεις για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με τα προγράμματα σταθερότητας 2022⁵, το Συμβούλιο υπενθύμισε ότι ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται επί του παρόντος καλύτερα με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19), συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης, ως προς τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη⁶. Πέραν του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, προκειμένου να αξιολογηθεί αν η εθνική δημοσιονομική πολιτική είναι συνετή και αν η σύνθεσή της συνάδει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, την ενεργειακή ασφάλεια και τη διασφάλιση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, δίνεται επίσης προσοχή στην εξέλιξη των εθνικά χρηματοδοτούμενων⁷ πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και των επενδύσεων.
6. Οι κλυδωνισμοί που προκάλεσε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία επηρεάζουν τόσο άμεσα όσο και έμμεσα την οικονομία της ΕΕ, θέτοντάς την σε τροχιά χαμηλότερης ανάπτυξης και υψηλότερου πληθωρισμού. Οι εντεινόμενες και διευρυνόμενες πληθωριστικές πιέσεις αποτέλεσαν το έναυσμα για ταχύτερη ομαλοποίηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Τα δημόσια οικονομικά επιβαρύνονται από τις δημόσιες δαπάνες για μέτρα περιορισμού των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων του υψηλού ενεργειακού κόστους, για την ασφάλεια και την άμυνα και για την ανθρωπιστική βοήθεια προς τα εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία. Ο ειδικός χαρακτήρας του μακροοικονομικού κλυδωνισμού τον οποίο προκάλεσε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, καθώς και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της στις ανάγκες ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ, απαιτούν προσεκτικό σχεδιασμό της δημοσιονομικής πολιτικής το 2023. Δεν φαίνεται να δικαιολογείται η παροχή

⁴ COM(2022) 231 final.

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Κύπρου και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Κύπρου (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 104).

⁶ Οι εκτιμήσεις σχετικά με τον δημοσιονομικό προσανατολισμό και τις συνιστώσες του στην παρούσα γνώμη αποτελούν εκτιμήσεις της Επιτροπής βάσει των παραδοχών στις οποίες βασίζονται οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής για τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνουν τον πλήρη θετικό αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων που αποτελούν μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μπορούν να τονώσουν τη δυνητική ανάπτυξη.

⁷ Που δεν χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ή άλλα ταμεία της Ένωσης.

ευρείας δημοσιονομικής ώθησης στην οικονομία το 2023. Αντιθέτως, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην προστασία των ευάλωτων ατόμων, να καταστεί δυνατή η λειτουργία αυτόματων σταθεροποιητών και να προβλεφθούν προσωρινά και στοχευμένα μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στα άτομα που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, και παράλληλα να διατηρηθεί η ευελιξία προσαρμογής, αν χρειαστεί. Η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να συνδυάζει υψηλότερες επενδύσεις με τον έλεγχο της αύξησης των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών. Η πλήρης και έγκαιρη υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχει καίρια σημασία για την επίτευξη υψηλότερων επιπέδων επενδύσεων. Οι δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να αποσκοπούν στη διατήρηση της βιωσιμότητας του χρέους, καθώς και στην αύξηση του αναπτυξιακού δυναμικού με βιώσιμο τρόπο, διευκολύνοντας έτσι το καθήκον της νομισματικής πολιτικής να διασφαλίσει την έγκαιρη επαναφορά του πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο του 2 % της ΕΚΤ. Τα δημοσιονομικά σχέδια για το 2023 θα πρέπει να βασίζονται σε συνετές μεσοπρόθεσμες πορείες προσαρμογής οι οποίες θα αντικατοπτρίζουν τις προκλήσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας που συνδέονται με τα υψηλά επίπεδα χρέους ως προς το ΑΕΠ που έχουν αυξηθεί περαιτέρω λόγω της πανδημίας, καθώς και τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προκλήσεις οι οποίες συνδέονται με τη διττή μετάβαση, την ενεργειακή ασφάλεια και την κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα.

7. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχε ως αποτέλεσμα σημαντικές πρόσθετες αυξήσεις και αστάθεια των τιμών της ενέργειας. Οι κλυδωνισμοί των τιμών της εισαγόμενης ενέργειας συνεπάγονται σημαντική επιδείνωση των όρων εμπορίου για τις οικονομίες των κρατών μελών. Παράλληλα, οι εξαιρετικά υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι του 2022 συνέβαλαν σε αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ, ταυτόχρονα, η παραγωγή ενέργειας από ορισμένες τεχνολογίες ήταν σημαντικά χαμηλότερη από τα ιστορικά επίπεδα για λόγους τεχνικούς και οφειλόμενους στις καιρικές συνθήκες. Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση έχει πλήξει όλα τα κράτη μέλη, αν και σε διαφορετικό βαθμό το καθένα, με αποτέλεσμα να απαιτείται ταχεία και συντονισμένη αντίδραση.
8. Δεδομένου ότι οι δημοσιονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι και πρέπει να χρησιμοποιηθούν με τον πλέον αποδοτικό τρόπο, προκειμένου η διαχείριση της προσαρμογής ολόκληρης της κοινωνίας να είναι βιώσιμη και δίκαιη, είναι εξαιρετικής σημασίας η ποιότητα και ο σχεδιασμός της απόκρισης σε επίπεδο πολιτικής. Ως εκ τούτου, και σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας, που εκδόθηκε στις 6 Οκτωβρίου 2022, τα μέτρα θα πρέπει να επικεντρωθούν στην παροχή προσωρινής και στοχευμένης στήριξης στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, διατηρώντας παράλληλα τα κατάλληλα κίνητρα για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁸. Οι πολιτικές θα πρέπει επίσης να συμβάλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και στην ανάπτυξη της ενεργειακής αυτονομίας της Ένωσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640 final].

9. Στις 17 Οκτωβρίου 2022, η Κύπρος υπέβαλε το οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2023. Με βάση το σχέδιο αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε την ακόλουθη γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013.
10. Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε στην Κύπρο⁹ να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής¹⁰, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Κύπρος θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Συνιστάται επίσης στην Κύπρο να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Για την περίοδο μετά το 2023, η Κύπρος θα πρέπει να ακολουθήσει δημοσιονομική πολιτική που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων.
11. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, η κυπριακή οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 5,6 % το 2022 και κατά 1,0 % το 2023, ενώ ο πληθωρισμός προβλέπεται να ανέλθει σε 8,0 % το 2022 και σε 4,2 % το 2023.

Σύμφωνα με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, η κυπριακή οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 5,7 % το 2022 και κατά 3,0 % το 2023, ενώ ο πληθωρισμός προβλέπεται να ανέλθει σε 7,7 % το 2022 και 3,0 % το 2023. Και οι δύο δέσμες προβολών θεωρούν ότι η εγχώρια ζήτηση θα αποτελέσει τον κύριο μοχλό ανάπτυξης το 2022. Για το 2023, η διαφορά μεταξύ των προβολών για την ανάπτυξη απορρέει από αποκλίνουσες παραδοχές όσον αφορά το εξωτερικό περιβάλλον λόγω των διαφορετικών καταληκτικών ημερομηνιών στις δύο δέσμες προβολών. Επιπλέον, η Επιτροπή προβλέπει ότι η ιδιωτική κατανάλωση θα μειωθεί σημαντικά λόγω του καλπάζοντα πληθωρισμού, ενώ οι κυπριακές αρχές προβλέπουν πιο συγκρατημένο αρνητικό αντίκτυπο. Τα δύο σενάρια για τον πληθωρισμό είναι σε γενικές γραμμές παρόμοια. Η διαφορά για το 2022 προκύπτει από την παραδοχή για τις τιμές του πετρελαίου, η οποία είναι υψηλότερη στις προβλέψεις της Επιτροπής, ενώ για το 2023, η Επιτροπή, σε αντίθεση με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, αναμένει ότι η μερική τιμαριθμική αναπροσαρμογή των μισθών, η οποία θα εφαρμοστεί τον Ιανουάριο του 2023, θα έχει ορισμένες δευτερογενείς ανοδικές επιδράσεις στον πληθωρισμό.

Συνολικά, οι μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος είναι ευλογοφανείς για το 2022, αλλά ιδιαίτερα ευνοϊκές για το 2023. Η Κύπρος πληροί την απαίτηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.

⁹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Κύπρου και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Κύπρου (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 104).

¹⁰ Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Κύπρου, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 7,3 % του ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους. Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής για τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνουν τον πλήρη θετικό αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων που αποτελούν μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μπορούν να τονώσουν τη δυνητική ανάπτυξη.

473/2013 δεδομένου ότι το σχέδιο προϋπολογισμού βασίζεται σε μακροοικονομικές προβλέψεις που έχουν εγκριθεί από ανεξάρτητο φορέα.

12. Το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος βασίζεται στην παραδοχή ότι δαπάνες ύψους 0,2 % του ΑΕΠ το 2022, 0,7 % το 2023 και 1,0 % το 2024 θα χρηματοδοτηθούν από μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Κύπρου. Στο σχέδιο γίνεται επίσης παραδοχή για δαπάνες που χρηματοδοτούνται μέσω δανείων από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και στο χρέος της γενικής κυβέρνησης, ύψους 0,2 % του ΑΕΠ το 2023 και 0,2 % του ΑΕΠ το 2024. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής περιλαμβάνουν παρόμοιο ποσό δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
13. Στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου για το 2023, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθεί από 1,2 % του ΑΕΠ το 2022 σε 1,7 % του ΑΕΠ το 2023, κυρίως χάρη στην αύξηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και της άμεσης φορολογίας των φυσικών προσώπων λόγω της αύξησης των μισθών, σε συνδυασμό με υψηλότερα έσοδα από φόρους επί της παραγωγής και των εισαγωγών. Το προβλεπόμενο αυτό πλεόνασμα είναι υψηλότερο από τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Η διαφορά οφείλεται κατά κύριο λόγο στις ευνοϊκότερες προβλέψεις όσον αφορά τις οικονομικές συνθήκες και τα έσοδα του προϋπολογισμού στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος απ' ό,τι στις προβλέψεις της Επιτροπής. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί από 89,3 % του ΑΕΠ το 2022 σε 83,3 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής αναμένεται να μειωθεί από 89,6 % του ΑΕΠ το 2022 σε 84,0 % του ΑΕΠ το 2023.
- Οι προοπτικές για τα δημόσια οικονομικά εξακολουθούν να υπόκεινται στην υψηλή αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις μακροοικονομικές προβολές, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών κινδύνων που σχετίζονται με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και τις συνεχιζόμενες διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού.
14. Το δημόσιο πλεόνασμα επηρεάζεται από τα μέτρα που εγκρίθηκαν για να αντιμετωπιστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των έκτακτων αυξήσεων των τιμών της ενέργειας, οι οποίες επιδεινώθηκαν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού¹¹. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος των μέτρων αυτών θα ανέλθει σε 0,7 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,1 % του ΑΕΠ το 2023. Συνίστανται σε μέτρα που μειώνουν τα κρατικά έσοδα, συγκεκριμένα στη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στο πετρέλαιο, και στην αύξηση των δαπανών, όπως η επιδότηση των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος και η στήριξη που παρέχεται στον γεωργικό τομέα ενόψει των υψηλών ενεργειακών δαπανών. Τα περισσότερα μέτρα έχουν εξαγγελθεί ως προσωρινά και λήγουν έως το τέλος του 2022. Τα περισσότερα μέτρα

¹¹ Οι εξελίξεις όσον αφορά το πλεόνασμα το 2023 επηρεάζονται επίσης από την πλήρη σταδιακή κατάργηση των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω της νόσου COVID-19, τα οποία, σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, εκτιμώνται σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2022.

δεν φαίνεται να στοχεύουν σε ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις¹² και τα περισσότερα από αυτά δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης¹³. Ως εκ τούτου, το ποσό της προσωρινής και στοχευμένης στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, το οποίο μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη δημοσιονομική ειδική ανά χώρα σύσταση για το 2023, εκτιμάται στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023.

Το δημόσιο ισοζύγιο επηρεάζεται επίσης από το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία, το οποίο, σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, θα ανέλθει σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,1 % το 2023.

15. Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχει το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου για το 2023, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αναμένεται να ανέλθει σε 2,8 % του ΑΕΠ το 2022 και 2,9 % του ΑΕΠ το 2023 έναντι 2,7 % του ΑΕΠ που καταγράφηκε το 2021. Αυτό περιλαμβάνει επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως προγράμματα επιχορηγήσεων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εγκαταστάσεις έξυπνων υποδομών μέτρησης και ψηφιοποίηση διαφόρων υπουργείων της κυβέρνησης που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
16. Το 2023, σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι συσταλτικός (0,5 % του ΑΕΠ¹⁴). Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-0,7 % του ΑΕΠ).

Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει συσταλτική συμβολή ύψους 0,6 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό¹⁵. Εν προκειμένω περιλαμβάνεται ο μειωμένος αντίκτυπος των μέτρων στήριξης που εγκρίθηκαν για να αντιμετωπιστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των έκτακτων αυξήσεων των τιμών της ενέργειας κατά 0,7 % του ΑΕΠ¹⁶, εκ των οποίων τα προσωρινά και στοχευμένα μέτρα στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας αντιστοιχούν σε 0,1 % του ΑΕΠ της εν λόγω μείωσης.

¹² Τα στοχευμένα μέτρα ανέρχονται σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ τα μη στοχευμένα μέτρα ανέρχονται σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023.

¹³ Τα εισοδηματικά μέτρα ανέρχονται σε 0,0 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ τα μέτρα που αφορούν τις τιμές ανέρχονται σε 0,7 % του ΑΕΠ το 2022 και 0,0 % του ΑΕΠ το 2023.

¹⁴ Το αρνητικό (θετικό) πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση (υστέρηση) της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, που υποδηλώνει επεκτατική (συσταλτική) δημοσιονομική πολιτική. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός περιλαμβάνει τη δημοσιονομική ώθηση που χρηματοδοτείται από την Ένωση.

¹⁵ Προηγήθηκε η επεκτατική συμβολή αυτής της συνιστώσας, ύψους 1,0 εκατοστιαίων μονάδων, το 2022.

¹⁶ Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος των στοχευμένων μέτρων που αφορούν τιμές και εισοδήματα προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,1 % και να μείνει σταθερός στο 0,0 % του ΑΕΠ αντίστοιχα, ενώ ο δημοσιονομικός αντίκτυπος των μη στοχευμένων μέτρων που αφορούν τιμές και εισοδήματα προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,5 % και να παραμείνει σταθερός στο 0,0 % του ΑΕΠ αντίστοιχα.

Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ στην οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2023 σε σύγκριση με το 2022. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων το 2023¹⁷.

17. Το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος περιλαμβάνει μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές προβολές έως το 2025. Το δημόσιο πλεόνασμα προβλέπεται να αυξηθεί σταδιακά σε 2,3 % του ΑΕΠ το 2024 και να παραμείνει σταθερό στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2025. Τα σχέδια αυτά προϋποθέτουν αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,3 % το 2024 και κατά 3,2 % το 2025. Με τη σειρά του, το δημόσιο χρέος προβλέπεται να εξακολουθήσει να μειώνεται από 89,3 % του ΑΕΠ το 2022 σε 76,5 % του ΑΕΠ έως το 2024.
18. Το 2023, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχει το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, ο συνολικός προσανατολισμός της δημοσιονομικής πολιτικής εκτιμάται ότι θα είναι συσταλτικός. Αυτό περιλαμβάνει συσταλτική συμβολή στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Συνολικά, δεδομένης της εξελισσόμενης κατάστασης, ιδίως του επεκτατικού δημοσιονομικού προσανατολισμού το 2022 και των υψηλών πληθωριστικών πιέσεων, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Η Κύπρος σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του ΜΑΑ και άλλων ταμείων της ΕΕ και να μη διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια.

Συνολικά, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου συνάδει με τις δημοσιονομικές κατευθύνσεις που περιλαμβάνονται στη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022.

¹⁷ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

Συνολική παρουσίαση της προόδου που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων θα γίνει στην έκθεση χώρας για το 2023 και η πρόοδος θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που θα προτείνει η Επιτροπή την άνοιξη του 2023.

Βρυξέλλες, 22.11.2022

*Για την Επιτροπή
Paolo GENTILONI
Μέλος της Επιτροπής*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ
Για την Γενική Γραμματέα

Martine DEPREZ
Διευθύντρια
Λήψη αποφάσεων και συλλογικότητα
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ